

הרב דוב ליאור
 רב העיר וראש הישיבה
 קרית ארבע היא חברון ת"ז

בס"ד, א אייר תשע"א

לכבוד
שמואל בן ישי

שאלת על המצאתכם החרשה, והיא כלי קטן ובר גוף חימום שמופעל ע"י תרמוסטט והמים עוברים משם לדוד הגדול בתנועה תרנצ-סיפוגית טבעית (ולא ע"י משאבה) ומהרוד הנ"ל יש צינור שמוביל את המים החמים לבית. המים הקרים נכנסים מצינור המחובר לתחתית הדוד הגדול, וממנו דרך צינור נוסף הנמצא בתחתית הדוד זורמים מים קרים לכלי הקטן המחמם אותם ע"י תרמוסטט. השאלה היא האם הדוד הגדול נחשב כלי שני, והאם מותר להשתמש במערכת זו בשבת כשהיא מופעלת, לצורך שטיפת כלים או ידיים?

תשובה:

לפי מה שביררתי אצל מומתה, אין קשר בין הוצאת המים החמים מהדוד הגדול לבין הפעלת גוף החימום בכלי הקטן. המים הקרים נכנסים לכלי הקטן רק אם טמפרטורת המים בדוד יורדת, ורק כאשר הטמפרטורה בכלי הקטן היא מתחת שמונים מעלות אזי גוף החימום מתחיל לחמם. נמצא שאם חום המים גבוה, אדם המוציא מים מברז ביתו (שבאים מהדוד הגדול) אינו גורם להפעלת גוף החימום בכלי הקטן, ולכן נראה שיהיה מותר להשתמש בהם בשבת. מה גם שאין כאן שום איסור תורה אפילו אם היה האדם גורם להפעלה כי זה נחשב גרמא, ולפי עיקר הדין גרמא מותרת בשבת. עיין שו"ע (ארי"ח סימן שלד סעיף כב) דגרם כיבוי מותר, וכתב ה"ביאור הלכה" (שם ד"ה דגרם) דבכל המלאכות הדין כך. לכן, הדוד הגדול נחשב כלי שני שהרי אין גוף חימום בתוכו, וכל הבעיה יכולה להיות ביחס לכלי הקטן שבו גוף החימום עובד, אך כיון שהוא מופעל ע"י תרמוסטט ואין המים הקרים נכנסים ישירות לשם - אין להחמיר.

החותם לכבוד התורה,

דוב ליאור

